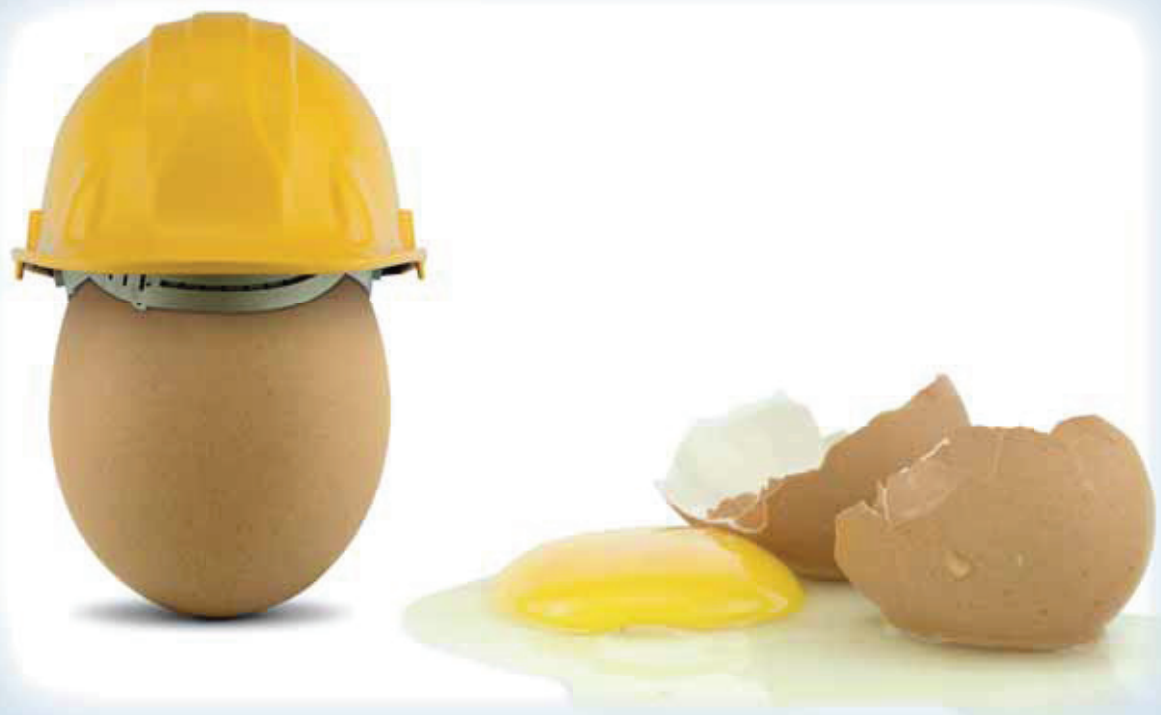

Opstellen RI&E loont voor bedrijven

Onze RI&E heeft geen groen vinkje

Een tiental computers in een ruimte en achter die computers verwachtingsvolle preventiemedewerkers van bedrijven, die hun RI&E helemaal zelf gaan invullen. Sommige bedrijven hebben geen RI&E, andere een heel oude versie. Ze volgen de workshop RI&E in een halve dag – aangeboden door De Goede Praktijk – om een eigen RI&E te maken. En daarmee te voldoen aan de wettelijke verplichting van de Arbowet: het maken van een actuele RI&E en een bijbehorend Plan van Aanpak.

tekst JOSJE SALENTIJN ~ *beeld* SHUTTERSTOCK

*‘De Inspectie SZW
bestempelt de RI&E
en het Plan van
Aanpak als een
kernbepaling voor
arbozorg’*

DE DEELNEMERS KRIJGEN tijdens de workshop de vraag om de drie belangrijkste risico's in hun eigen bedrijf te benoemen. Dat is zo gepiept: werkdruk, brandrisico, beeldschermwerkplek qua vierkante meters, geluidsoverlast, moeilijk in te regelen klimaat en ga zo maar door. Er gaat een wereld voor hen open als ze – naast hulp bij het invullen van hun RI&E – worden gewezen op oplossingen om de genoemde risico's en verbeterpunten aan te pakken. Van arbocatalogi, waar ze die oplossingen kunnen vinden, hebben ze nog niet gehoord. 'Dat is handig, voor werknemers om de eigen werkdruk te peilen' en 'Ik zie hier een gebruiksaanwijzing over de gezonde instelling van de beeldschermplek'. Zo krijgen de preventiemedewerkers direct zicht op hoe ze hun zaakjes op orde kunnen krijgen.

Wettelijke verplichting

Dat een groot deel van dit RI&E-klasse geen RI&E heeft, is niet verwonderlijk. Slechts 41 procent van de bedrijven heeft een RI&E, zo blijkt uit de Arboba-lans 2012. Dit betekent dat meer dan de helft van de bedrijven niet voldoet aan deze wettelijke verplichting, omdat ze geen RI&E kunnen overleggen. De Inspectie SZW onderkent dit probleem en bestempelt de RI&E en het Plan van Aanpak in het jaarplan voor

2014 dan ook als een kernbepaling voor arbozorg. De Inspectie zet daarom in op betere naleving van deze wettelijke verplichting. Zo verwacht de Inspectie SZW dit jaar ongeveer 18.000 inspecties, ongevals- en klachtenonderzoeken uit te voeren op het gebied van arbeidsomstandigheden. De inspecteur controleert hierbij de arbeidsomstandigheden in het bedrijf. Hij gaat ook na of er een RI&E met bijbehorend Plan van Aanpak aanwezig is, of die RI&E compleet is en is getoetst door een gecertificeerde arbodienst of deskundige.

Boete

Bedrijven die geen of geen goede RI&E hebben, krijgen een schriftelijke waarschuwing of een eis tot naleving. Hierbij wordt een termijn opgelegd, waarbinnen de RI&E alsnog (in orde) moet zijn gemaakt. Is die termijn voorbij en blijkt de RI&E dan nog steeds niet af of goed genoeg te zijn, dan krijgt het bedrijf (in de persoon van de vertegenwoordiger van de rechtspersoon) een bestuurlijke boete. Deze cyclus herhaalt zich totdat het bedrijf voldoet aan de RI&E-verplichting. De boete wordt bij deze herhaalde vaststelling steeds hoger en leidt uiteindelijk tot een proces-verbaal, waarbij de zaak voor de rechter komt. Bedrijven kunnen overigens niet onder een boete uitkomen: als ze niet betalen, schakelt de Inspectie een gerechtsdeurwaarder in.

Maatregelen

Bedrijven doen er dan ook verstandig aan om hun zaakjes op orde te hebben. Met de RI&E maakt elk bedrijf de balans op het gebied van veilig en gezond werken op. Welke

risico's zijn er en zijn hier voldoende maatregelen – gericht op voorkomen van ongevallen en ziekte – tegen genomen? Zijn de risico's en maatregelen in kaart gebracht, dan is het aan de werkgever om actie te ondernemen. Ernstige risico's moet hij op korte termijn aanpakken; minder ernstige risico's kunnen op een latere datum worden getackeld. Dit wordt vastgelegd in het Plan van Aanpak dat hoort bij de RI&E. Zo krijgt de werkgever en ook de preventiemedewerker vat op de risico's en weten alle verantwoordelijken wat van hen wordt verwacht.

Toetsing

Bedrijven die een RI&E hebben uitgevoerd en een Plan van Aanpak hebben opgesteld, zijn er bijna. Zij moeten zich nog afvragen of de ingevulde RI&E moet worden getoetst. Dit hangt af van de grootte van het bedrijf en het soort RI&E-instrument dat wordt gebruikt:

- Organisaties met meer dan 25 werknemers moeten hun RI&E-instrument op de gewone manier laten toetsen door een gecertificeerd kerndeskundige.
- Organisaties die voor maximaal veertig uur per week arbeid laten verrichten – alle werknemers bij elkaar opgeteld – moeten een RI&E hebben, maar hoeven dit document niet te laten toetsen. Deze bedrijven mogen ook gebruikmaken van de Checklist Gezondheidsrisico's, een verkorte versie van de RI&E.
- Bedrijven met maximaal 25 werknemers die voor het opstellen van de RI&E gebruikmaken van een door het Steunpunt-RI&E erkend RI&E-instrument, hoeven hun RI&E niet te laten toetsen door een gecertificeerde arbodienst. Het bedrijf moet, om in aanmerking te komen voor de vrijstelling van toetsing, wel

BESTUURLIJKE BOETE

De Inspectie SZW kan bedrijven die niet beschikken over een RI&E conform artikel 5, lid 1 van de Arbowet een bestuurlijke boete opleggen. De te betalen boetes zijn afhankelijk van de grootte van het bedrijf:

1 - 4 werknemers	€ 300 (= 10 procent van het totale boetebedrag)
5 - 9 werknemers	€ 600 (= 20 procent van het totale boetebedrag)
10 - 39 werknemers	€ 900 (= 30 procent van het totale boetebedrag)
40 - 99 werknemers	€ 1.500 (= 50 procent van het totale boetebedrag)
100 - 249 werknemers	€ 1.800 (= 60 procent van het totale boetebedrag)
250 - 499 werknemers	€ 2.400 (= 80 procent van het totale boetebedrag)
500 of meer werknemers	€ 3.000 (= 100 procent van het totale boetebedrag)

vallen onder de branche waarvan het RI&E-instrument wordt gebruikt.

- Als het RI&E-instrument niet is erkend door het Steunpunt-RI&E, moet de RI&E worden getoetst. Voor een arbodienst geldt dat zij op basis van hun certificatieregelingen verplicht zijn om ook een bedrijfsbezoek af te leggen voor de toetsing. Individuele gecertificeerde arbodeskundigen zijn niet gehouden aan deze specifieke certificatieregeling en mogen de toetsing daarom op een andere manier uitvoeren.

Waardevolle bijdrage

Het loont voor bedrijven al snel om een RI&E op te stellen. De boetebedragen zijn verhoogd en kunnen beter worden ingezet om de RI&E op orde te brengen. Bovendien levert het voorkomen van bedrijfsongevallen en het verminderen van verzuim – door er via de RI&E achter te komen wat de risicofactoren zijn binnen het bedrijf – bedrijven veel op. Zo komen werkgevers er misschien wel achter dat er geen instructie is gegeven over de beveiligingen bij een machine met knelgevaar, dat uitzendkrachten geen veiligheidsschoenen dragen en dat medewerkers zich op de vorken van de heftruck laten vervoeren. Gebeurt er als gevolg van deze onveilige situaties een bedrijfsongeval met zeer ernstig letsel, dan zijn de kosten als gevolg van dat ongeval vele malen hoger dan het maken en toetsen van een RI&E.

Josje Salentijn is arbodeskundige en trainer bij Salentijn Consult (www.salentijnconsult.nl). Zij maakt deel uit van De Goede Praktijk (www.degoedepraktijk.nl). Eén van haar kernexpertises is het ontwikkelen van en behulpzaam zijn bij het maken van de RI&E op branche- of bedrijfsniveau.